

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sapientissima Dei Mvndvm Regentis Gvbernatio; Ex qua
pendent, quæ vulgò in Casv, Fortvna, Fato, Esse Pvtantvr**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1645

§. 1. Ambagiosas quoque vias, per quas hominem ducit Deus, esse rectas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52314)

se gerit, sic recipit. Sic Deus infallibiliter
recepturum vidit, sic ab æterno, visis deli-
ctis, aut meritis, incommutabiliter statuit:
sic facta, antequam fierent, iudicavit. Qua
de causa rectè Sophonias dixit: *Querite*
Dominum omnes mansueti terra, qui iudicium
eius estis operati: ita enim estis operati, sicut
Deus ab æterno prævidit iudicavitque, vos
mercede dignos; *querite ergo Dominum*, ut
ab eo, quod meruistis, accipiatis. At quæ-
rat aliquis, si homines, *Fato* non aguntur,
sed diuina prouidentia omnia contingunt,
quamobrè tanti *Casus* humana rotent? pos-
set enim utique cælestis illa sapientia homi-
nem, per compendia, ducere. Huic quæ-
stioni etsi sufficerent causæ *Casuum* superi-
ùs allatæ, paulò tamen deductiùs, est re-
spondendum.

CAPVT. V.

*Rectas esse vias, etiam cùm Deus, per
mirabiles hominem casus, & varias vtri-
usq; fortunæ ambages, deducit, il-
lustri historia docetur.*

§. I.

*Ambagiosas quoq; vias, per quas hominem du-
cit Deus, esse rectas.*

Olim

Exod. 13.
17.

Sap. 10.
10.

Matth. 11.
12.

Lim cum emisisset Pharao populum, non eos duxit Deus per viam terra Philisthym, qua vicina est: sed circumduxit, per viam deserti, qua est iuxta mare rubrum. Posset mirari quispiam, cur id fecerit? cum alibi dicatur: *Iustum deduxit per vias rectas, & ostendit illi regnum Dei.* Sed, si quis rem iustis ponderibus velit expendere, deprehendet, illas ipsas viarum ambages, vias rectas extitisse. Causam tantarum ambagum Moyses ipse, de Deo ducente loquens, addit: *reputans, ne fortè poeniteret eum (populum) si vidisset aduersum se bella consurgere, & reuerteretur in Aegyptum,* si viam tam breuē iuisset: facile enim voluisset eam recalcare. Iam verò, tanto itinere confecto, noluit labores frustra exantlatos; ac proinde ad Aegypti obliuionem pariter, & ad amorem, pro terra promissionis, pugnandi, est impulsus. Siquidem vi potiùs perumpendum censuit, quàm quadraginta annorum suscipere denuò profectionem. Et fanè etiam terra lacte & melle manans digna fuit, quæ per tot ambages quæreretur. Sic homines ad *regnum quoque celorum*, quod *vim patitur*, ducit Deus. Ad quod, si breuis & leuis via esset, exigua hominis virtus, par-

parua gloria foret, coronā cœlestem promereri. Quin neque ad seculi honores via leuis, aut breuis est. Omnes sceptrā ambirent, ni vulnera obstarēt. Neq; inueniretur, qui terram hanc, velut AEGYPTŪ, vellet relinquere, si tā breuis & compendiosa via esset, ad Mundi titulos ac prosperitates. Hoc est, deducere *inustum per vias rectas*, ita ducere, per Mundū, vt illi Mundus amarescat, cupiatq; pugnare, & quiduis pati; pro vita illa regnōq; omni amaritudine molestiāque carente. Quantas autem hominem Deus deducat, & quā vtilis per ambages, quāmq; illi, velut in columna fortissima mollissimæ nubis, potenter suauiterque semper adsit, dum læta tristibus, & tristia lætis permiscet, omnes historiæ sacræ, & profanæ docuerunt. Diuinæ nimirum sapientiæ consilium est, sic illustrare mentes generosas. *Rutilij innocentia ac virtus lateret, nisi accepisset iniuriam*, ait ille; *dum violatur, effulsit. Nunquid non sorti sue gratias egit; & exilium suum complexus est? De his loquor, quos illustrauit Fortuna, dum vexat.* An AETHNA possit sublabi, & in se ruere, an illud excelsum cacumen & conspicuum per vasti maris spacia deteterat assidua vis ignium, dubitatur: *vir-*

H *tutem*

Seneca
lib. 1. e-
pist. 89.

tutem non flamma, non ruina inferius adducet. Hæc una maiestas deprimi nescit: nec proferri ultra, nec referri potest. In medio consistit, procellis vndiq; circumfremetibus. Obruta fluctibus emergit. Quassata ventis, consistit. Abducta auijs, in semitam redit, quia Deus deducit illam. Quod in historia iuuenis, ad summa, per omne obstaculum, emergentis accipe, & mirare.

§. II.

Conradi II. Imp. seuera iustitia, & Lupoldi metus ac fuga.

Card. Ro.
bert Bel-
lar. lib. de
script.
Eecl.
An. 1186.

Gotfrid.
Viterb.
chron.
part. 17.
Eandem
histori-

Gotheфридus Viterbiensis, Conradi I II. & Friderici I. Imperatorum notarius, scripsit *Chronicum vniuersale*, quod appellauit *Pantheon*, quod omnium tum Ecclesiasticorum, tum temporalium Principum res gestas contineat, & principes Dij, in S. Scriptura, appellentur. Hoc opus partim prosa, partim ligata oratione scriptum ipsi Urbano III. Summo Pontifici dedicauit. Vnde non exigua ei authoritas accedit. Hic ergo Gotheфридus Viterbiensis aliq; scriptores tradunt de Conrado II. Rom. Imperatore, eum fuisse Principem admodum sapientem, iuris ciuilis peritum, & religioni Christianæ valde addictum, multisque, per Poloniam,

Ita.